

## **Wymagania edukacyjne dla klasy 5 z biologii**

### **Wstęp**

Edukacja biologiczna w klasie 5 szkoły podstawowej stanowi wprowadzenie uczniów w świat nauk przyrodniczych. Celem kształcenia jest wykształcenie umiejętności wnikliwej obserwacji otaczającej przyrody, poznanie podstawowej budowy organizmów żywych (od poziomu komórki do organizmu) oraz zrozumienie różnorodności świata roślin, grzybów, protistów, bakterii i wirusów. Zajęcia mają na celu rozwijanie ciekawości poznawczej uczniów, nauki posługiwania się mikroskopem i sprzętem laboratoryjnym oraz kształtowanie postawy szacunku i odpowiedzialności za środowisko przyrodnicze.

### **Kształcenie biologiczne w klasie 5 umożliwia w szczególności:**

- Rozwijanie umiejętności planowania i prowadzenia prostych obserwacji oraz doświadczeń przyrodniczych według metodologii naukowej.
- Poznanie zasad bezpiecznej pracy w pracowni biologicznej oraz obsługi mikroskopu i przygotowywania prostych preparatów mikroskopowych.
- Poznanie budowy i funkcji komórki roślinnej, zwierzęcej, grzybowej i bakteryjnej oraz kluczowych procesów życiowych (np. fotosyntezy, oddychania komórkowego).
- Poznanie budowy, cech charakterystycznych i znaczenia bakterii, wirusów, grzybów oraz porostów.
- Poznanie anatomii oraz przegląd głównych grup roślin: mchów, paprotników, roślin nagonasiennych i okrytonasiennych.

### **Cele kształcenia - wymagania ogólne**

#### **I. Znajomość i rozumienie podstawowych pojęć biologicznych**

Uczeń:

- Posługuje się podstawową terminologią biologiczną odpowiednią dla klasy 5.
- Wskazuje elementy budowy komórek wyjaśniając ich funkcje.
- Charakteryzuje i rozróżnia główne grupy organizmów (bakterie, protisty, grzyby, rośliny, zwierzęta) oraz wirusy.
- Charakteryzuje i rozróżnia główne grupy roślin (mchy, paprotniki, nagonasienne i okrytonasienne)

#### **II. Metodologia badań biologicznych i obserwacja**

Uczeń:

- Sprawnie i bezpiecznie posługuje się mikroskopem optycznym oraz lupą.
- Prowadzi proste obserwacje biologiczne oraz wykonuje podstawowe doświadczenia biologiczne według podanej instrukcji.
- Odróżnia próbę kontrolną od próby badawczej i wyciąga proste wnioski z prowadzonych badań.

#### **III. Zastosowanie wiedzy w praktyce i postawy**

Uczeń:

- Wyjaśnia znaczenie procesów biologicznych (np. fotosyntezy) dla życia na Ziemi i w gospodarstwie człowieka.
- Rozpoznaje powszechnie występujące w Polsce gatunki roślin, grzybów oraz protistów.
- Stosuje zasady profilaktyki chorób wirusowych i bakteryjnych oraz higieny osobistej.

### **Zakres wymagań edukacyjnych na poszczególne oceny**

#### **Ocena dopuszczająca (2) - wymagania konieczne**

Uczeń:

- Z pomocą nauczyciela podaje nazwy podstawowych elementów mikroskopu i potrafi go ustawić.
- Odróżnia obserwację od doświadczenia z pomocą nauczyciela.
- Wskazuje na schemacie podstawowe organelle komórkowe (jądro komórkowe, cytoplazmę, błonę komórkową, ścianę komórkową, chloroplast).
- Podaje podstawowe nazwy grup organizmów (bakterie, protisty, grzyby, rośliny).
- Wymienia główne organy roślinne (korzeń, łodyga, liść, kwiat).
- Rozpoznaje mech i paproć na ilustracji.

#### **Ocena dostateczna (3) - wymagania podstawowe**

Uczeń:

- Samodzielnie przygotowuje mikroskop do pracy i potrafi odnaleźć obraz pod małym powiększeniem.
- Opisuje etap po etapie proste doświadczenie biologiczne i potrafi wskazać w nim próbę badawczą i kontrolną.
- Porównuje budowę komórki roślinnej i zwierzęcej, wskazując ich główne różnice.
- Krótko opisuje na czym polega fotosynteza (podaje substrates i produkty).
- Wyjaśnia znaczenie bakterii i grzybów w przyrodzie i dla człowieka (pozytywne i negatywne).
- Opisuje budowę i rolę poszczególnych organów roślinnych oraz podaje przykłady roślin nagonasiennych i okrytonasiennych.

#### **Ocena dobra (4) - wymagania rozszerzające**

Uczeń:

- Samodzielnie wykonuje prosty preparat mikroskopowy (np. ze skórki cebuli) i prowadzi obserwację pod wyższym powiększeniem.
- Samodzielnie planuje proste doświadczenie biologiczne, stawia hipotezę i wyciąga poprawne wnioski.
- Wykorzystując elementy budowy komórek opisuje i porównuje budowę komórek: roślinnej, zwierzęcej, grzybowej i bakteryjnej.
- Wyjaśnia różnicę między fotosyntezą a oddychaniem komórkowym.
- Klasyfikuje wybrane protisty (np. pantofelek) oraz porosty jako organizmy wskaźnikowe.

- Omawia cykle życiowe/cechy mchów i paproci oraz wyjaśnia różnicę między roślinami nagonasiennymi a okrytonasiennymi.

### **Ocena bardzo dobra (5) - wymagania dopełniające**

Uczeń:

- Sprawnie i samodzielnie operuje mikroskopem, sprawnie przygotowuje trwałe/trudniejsze preparaty mikroskopowe i tworzy czytelne rysunki biologiczne z obserwacji.
- Dokonuje pełnej analizy wyników doświadczeń biologicznych, identyfikuje błędy w przebiegu badań.
- Wyjaśnia szczegółowo rolę poszczególnych organelli komórkowych w funkcjonowaniu całej komórki.
- Interpretuje znaczenie ewolucyjne wykształcenia tkanek i nasion u roślin.
- Rozpoznaje rodzime gatunki roślin i grzybów chronionych i trujących.

### **Ocena celująca (6) - wymagania wykraczające**

Uczeń:

- Prezentuje wiedzę i umiejętności wykraczające poza program nauczania biologii w klasie 5.
- Samodzielnie projektuje autorskie doświadczenia biologiczne i proponuje własne hipotezy naukowe.
- Korzysta z dodatkowych źródeł informacji (klucze do oznaczania gatunków, atlasy przyrodnicze), aby identyfikować rzadkie gatunki roślin, grzybów i protistów.

**Uwaga:** Wymagania na poszczególne oceny mają charakter narastający (sprostanie wymaganiom na ocenę wyższą oznacza jednocześnie spełnienie kryteriów na oceny niższe). Ocena klasyfikacyjna uwzględnia całościowy poziom opanowania wiedzy i umiejętności określonych w podstawie programowej biologii dla klasy 5.

## **DOSTOSOWANIE WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH NA BIOLOGII KLASA 5**

### **Dostosowanie wymagań edukacyjnych następuje na podstawie:**

1. orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego oraz ustaleń zawartych w indywidualnym programie edukacyjno-terapeutycznym;
2. orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania;
3. opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej, o specyficznych trudnościach w uczeniu się;
4. innej opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej, wskazującej na potrzebę takiego dostosowania;
5. rozpoznania indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz indywidualnych możliwości psychofizycznych ucznia dokonanego przez nauczycieli i specjalistów (dotyczy uczniów objętych w szkole pomocą psychologiczno - pedagogiczną);
6. opinii lekarza o ograniczonych możliwościach wykonywania przez ucznia określonych ćwiczeń fizycznych na zajęciach wychowania fizycznego.

### **Dostosowanie wymagań:**

1. powinno dotyczyć form i metod pracy z uczniem
2. nie oznacza pomijania haseł programowych, tylko ewentualne realizowanie ich na poziomie wymagań koniecznych lub podstawowych
3. nie może prowadzić do zejścia poniżej podstawy programowej, a zakres wiedzy i umiejętności powinien dać szansę uczniowi na sprostanie wymaganiom kolejnego etapu edukacyjnego

W ramach warunków i form wsparcia umożliwiających realizację indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych konieczna jest indywidualizacja i dostosowanie procesu edukacyjnego do możliwości ucznia z niepełnosprawnością poprzez realizację zaleceń z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, opracowanie i wdrożenie Indywidualnego Programu Edukacyjno-Terapeutycznego (IPET) oraz modyfikację metod, form i warunków.

---

**Uczeń o inteligencji niższej niż przeciętna** - dostosowania na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego oraz indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego.

## Ogólne dostosowania:

1. omawianie niewielkich partii materiału i o mniejszym stopniu trudności (np. omówienie podstawowych partii komórki: jądro, błona, cytoplazma, bez wchodzenia w szczegóły budowy aparatów Golgiego czy siateczki śródplazmatycznej);
2. pozostawianie więcej czasu na jego utrwalenie;
3. podawanie poleceń w prostszej formie (np. „Podaj 2 przykłady grzybów jadalnych” zamiast „Przeanalizuj znaczenie biologiczne i gospodarcze grzybów w ekosystemie”);
4. unikanie bardzo abstrakcyjnych pojęć (np. sprowadzanie fotosyntezy u roślin do: „roślina pobiera wodę i dwutlenek węgla, a przy użyciu światła tworzy dla siebie pokarm i oddaje tlen”, bez wprowadzania pojęć);
5. częste odwoływanie się do konkretnego przykładu (np. pokazanie żywego okazu mchu lub szyszki sosny zamiast samego rysunku z podręcznika);
6. unikanie pytań problemowych, przekrojowych (np. pytanie: „Do czego roślinie służy korzeń?” zamiast „Wyjaśnij, w jaki sposób budowa korzenia umożliwia mu realizację funkcji podporowej i żywieniowej”);
7. wolniejsze tempo pracy;
8. szerokie stosowanie zasady pogłębienia (np. wykorzystanie gotowego trójwymiarowego modelu komórki roślinnej lub liścia zamiast płaskiej ilustracji).

---

**Uczeń słabowidzący** - dostosowania na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego oraz indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego.

## Ogólne dostosowania:

1. właściwe umiejscowienie ucznia w klasie (np. w pierwszej ławce naprzeciwko tablicy, z dobrym oświetleniem);
2. podawanie modeli i przedmiotów do obejrzenia z bliska (np. dbanie o to, by uczeń mógł dotknąć modelu komórki lub obejrzeć z bliska żywy okaz paproci, liść czy kapelusz pieczarki);
3. udostępnianie tekstów (np. testów sprawdzających wiedzę) w wersji powiększonej (np. druk kartkówki czcionką 14–16 pt z wyraźnymi, kontrastowymi schematami budowy mikroskopu lub budowy korzenia);
4. zachęcanie ucznia do korzystania z przyborów pisarskich o ciemnej, równomiernej kresce;
5. zwracanie uwagi na szybką męczliwość dziecka związaną ze zużywaniem większej energii na patrzenie i interpretację informacji uzyskanych drogą wzrokową (wydłużanie czasu na wykonanie zadań, np. przy szukaniu ostrości obrazu w mikroskopie lub rysowaniu preparatu cebuli);
6. częste zadawanie pytania – „co widzisz?” w celu sprawdzenia i uzupełnienia słownego trafności doznań wzrokowych (np. podczas obserwacji aparatu szparkowego pod mikroskopem);
7. słowne objaśnienia wszystkiego co ma zrobić uczeń, aby w pełni mógł uczestniczyć w zajęciach (np. czytanie na głos nazw organeli wyświetlanych na tablicy interaktywnej).

---

**Uczeń słabosłyszący** - dostosowania na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego oraz indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego.

Ogólne dostosowania:

1. zapewnienie właściwego umiejscowienia w klasie (blisko nauczyciela, od 0,5 do 1.5 m, którego twarz jest dobrze oświetlona, może słuchać jego wypowiedzi i jednocześnie odczytywać mowę z ust);
2. umożliwienie uczniowi odwracania się w kierunku innych kolegów odpowiadających na lekcji, co ułatwi lepsze zrozumienie ich wypowiedzi;
3. mówienie do ucznia wyraźnie używając normalnego głosu i intonacji, unikanie gwałtownych ruchów głową czy nadmiernej gestykulacji;
4. dbanie o spokój i ciszę w klasie, eliminowanie zbędnego hałasu w czasie zajęć;
5. upewnianie się czy polecenia kierowane do całej klasy są właściwie rozumiane przez ucznia niedosłyszącego (np. prośenie o powtórzenie instrukcji do przeprowadzenia doświadczenia);
6. dostosowanie tempa pracy do możliwości ucznia z wadą słuchu, który może mieć trudności z równoczesnym wykonywaniem kilku czynności w tym samym czasie (np. jednoczesne prowadzenie obserwacji mikroskopowej, słuchanie objaśnień nauczyciela i wykonywanie rysunku);
7. zwracanie się do ucznia niesłyszącego, zadawanie pytań w celu zmobilizowania go do lepszej koncentracji uwagi i ułatwienia mu lepszego zrozumienia tematu;
8. nieuwzględnianie przy ocenie prac pisemnych dziecka błędów wynikających z niedosłuchu (np. zniekształceń nowych pojawiających się pojęć biologicznych, takich jak „chloroplast”, „mitochondrium”, „zarodnik”, „lodyga”);
9. wydłużanie czasu na opanowanie koniecznych i podstawowych wiadomości zawartych w programie nauczania;
10. przy ocenie osiągnięć ucznia z wadą słuchu należy szczególnie doceniać własną aktywność i wkład pracy ucznia, a także jego stosunek do obowiązków szkolnych (systematyczność, obowiązkowość, dokładność).

---

**Uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną** - dostosowania na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego oraz indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego.

Ogólne dostosowania:

1. postrzeganie konkretnego ucznia bez presji wymogów programowych, z założeniem, że obowiązująca jest podstawa programowa, a nie wybrane przez nauczycieli programy nauczania;
2. zredukowanie do niezbędnego minimum tematyki o wysokim stopniu abstrakcji (np. sprowadzenie tematu wirusów do faktu, że są wywoływaczami chorób i nie są zbudowane z komórek, bez szczegółów ich budowy i replikacji);

3. nauczanie oparte na konkretach, ciągle odwoływanie się do doświadczenia ucznia (np. omówienie grzybów na przykładzie drożdży używanych do pieczenia chleba lub znanych ze spaceru w lesie borowików);
  4. stosowanie metod poglądowych: umożliwianie korzystania z różnorodnych pomocy dydaktycznych (modele, plakaty, plansze, np. prawdziwe liście, owoce, szyszki, okazy mchów);
  5. dokładne instruowanie wstępne, ciągle dostarczanie wskazówek w trakcie pracy, stosowanie powtórzeń, ograniczanie instrukcji słownych na rzecz słownopokazowych, ciągła kontrola działań ucznia (np. demonstrowanie krok po kroku, jak nakładać szkiełko nakrywkowe na preparat ze skórki cebuli);
  6. ciągle upewnianie się, czy uczeń rozumie treść zadania;
  7. umożliwianie pracy w małych grupach, korzystania ze wsparcia i kompetencji kolegów (np. wspólne wyszukiwanie elementów budowy kwiatu w parze z kolegą);
  8. stosowanie zasady stopniowania trudności – rozpoczynanie od rzeczy prostych.
- 

**Uczniowie w spektrum autyzmu w tym z zespołem Aspergera** - dostosowania na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego oraz indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego.

Ogólne dostosowania:

1. zminimalizowanie lub całkowite wyeliminowanie elementów rozpraszających;
2. posadzenie ucznia blisko nauczyciela;
3. zachowanie schematu pracy i stałości działań edukacyjnych (np. zajmowanie tej samej ławki podczas lekcji biologii w pracowni);
4. wcześniejsze informowanie o zmianach np. w rozkładzie zajęć lekcyjnych, uprzedzanie o zastępstwach na lekcjach, wyjściach, wizytach nowych osób (np. wyprzedzające poinformowanie o lekcji terenowej z rozpoznawania drzew nago- i okrytonasiennych);
5. podczas rozmowy używanie prostego i jednoznacznego języka; wyjaśnianie metafor i przenośni, wyrazów bliskoznacznych (np. unikanie metafor typu „zielone płuca ziemi”, a bezpośrednie wyjaśnianie, że rośliny wytwarzają tlen);
6. uzupełnianie rysunkiem, zdjęciem, filmem lub modelem przekazywanych podczas lekcji treści abstrakcyjnych (np. film animowany pokazujący jak bakterie dzielą się na pół lub jak grzybnia rozrasta się w glebie);
7. zwrócenie uwagi (diagnoza) na możliwą nadwrażliwość ucznia na niektóre bodźce i odpowiednie reagowanie (np. zapachową – przy badaniu zapachu pleśni lub drożdży; dotykową – przy pracy z wilgotnym mchem lub ziemią doniczkową);
8. w razie potrzeby wydłużanie czasu przeznaczonego na wykonywanie poszczególnych zadań i prac pisemnych;
9. powtarzanie poleceń, sprawdzanie stopnia ich zrozumienia;

10. w miarę możliwości sprawdzenia wiedzy ucznia w preferowanej przez niego formie (np. umożliwienie ułożenia podpisów pod schematem budowy rośliny okrytonasiennej zamiast ustnej wypowiedzi);
11. dzielenie trudniejszego lub dłuższego zadania na kilka części.

---

**Uczniowie ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się. Dysgrafia** - dostosowania na podstawie opinii z poradni psychologiczno-pedagogicznej.

Ogólne dostosowania:

1. dostosowanie wymagań dotyczy formy sprawdzania wiedzy, a nie treści;
2. wymagania merytoryczne, co do oceny pracy pisemnej powinny być ogólne, takie same, jak dla innych uczniów;
3. jeśli to możliwe dawanie uczniowi gotowej notatki z lekcji do wklejenia (np. gotowy schemat budowy liścia lub owocu z pustymi miejscami na wpisanie słów: 'ogonka', 'blaszki', 'nasion');
4. sprawdzanie prac pisemnych w sposób niekonwencjonalny (np., jeśli nauczyciel nie może przeczytać pisemnego opisu różnic między mchami a paprociami, prosi ucznia o odczytanie swojej pracy lub przepytuje go ustnie);
5. dopuszczenie pisanie prac pisemnych drukowanymi literami lub na komputerze (np. przy opisywaniu wyników eksperymentu z rzeżuchą).

---

**Uczniowie ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się. Dysleksja** - dostosowania na podstawie opinii z poradni psychologiczno-pedagogicznej.

Ogólne dostosowania:

1. unikanie głośnego odpytywania z czytania przy całej klasie (np. nieprzywoływanie ucznia do głośnego czytania tekstów z podręcznika o budowie bakterii czy wirusów);
2. kontrolowanie stopnia zrozumienia samodzielnie przeczytanych przez ucznia poleceń (szczególnie podczas sprawdzianów, np. upewnienie się, czy uczeń wie, co oznacza polecenie „Odróżnij próby badawcze od kontrolnych”);
3. zmniejszenie ilości zadań (poleceń) do wykonania w przewidzianym dla całej klasy czasie lub wydłużenie czasu pracy dziecka ze względu na wolne tempo czytania lub/i pisanie;
4. ograniczanie tekstów do czytania i pisania na lekcji do niezbędnych notatek, których nie ma w podręczniku;
5. wskazane jest preferowanie wypowiedzi ustnych (np. ustne wymienienie cech charakterystycznych dla grzybów lub roślin okrytonasiennych zamiast wypracowania);

6. podczas wykonywania ścisłych operacji wymagających wielokrotnych przekształceń, umożliwienie dziecku ustnego skomentowania wykonywanych działań (np. ustne objaśnienie kroków wykonywania preparatu mikroskopowego);
7. dzielenie na mniejsze partie materiału programowego wymagającego znajomości wielu wzorów, symboli, przekształceń (np. rozbicie sprawdzianu z podziału roślin na osobne minikartkówki z mchów/paproci i nago/okrytonasiennych);
8. nieuwzględnianie poprawności ortograficznej podczas oceny prac pisemnych (np. przy wpisaniu z błędem słów: „pęd”, „aparat szparkowy”, „zarodnia”, „kłącze” – ocenianie wyłącznie poprawnej wiedzy biologicznej);
9. przekazywanie uczniom spostrzeżeń na temat ich pracy, zauważanie i docenianie drobnych postępów; systematyczne przeglądanie zeszytów.

---

**Uczniowie ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się. Dysortografia** - dostosowania na podstawie opinii z poradni psychologiczno-pedagogicznej.

Ogólne dostosowania:

1. dostosowanie wymagań dotyczy formy sprawdzania i oceniania wiedzy z tego zakresu;
2. dopuszczanie pisania przez uczniów z dysgrafią/dysortografią sprawdzianów polegających na uzasadnianiu pisowni wyrazów, zamiast klasycznych dyktand;
3. ocenianie odrębnie merytorycznej strony pracy pisemnej ucznia i odrębnie poprawności pisowni (np. nieobniżanie oceny za błędy ortograficzne w pojęciach biologicznych dla klasy 5, takich jak „aparaty szparkowe”, „łodyga”, „pęd”, „zarodniki”, „organelle”).

---

**Uczniowie ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się. Dyskalkulia** - dostosowania na podstawie opinii z poradni psychologiczno-pedagogicznej.

Ogólne dostosowania:

1. ukazywanie przydatności matematyki w życiu codziennym (np. przeliczanie dni potrzebnych na wykiełkowanie nasion w eksperymencie biologicznym lub mierzenie wzrostu pędu w centymetrach);
2. nakłanianie do „głośnego myślenia” podczas rozwiązywania zadań (np. przy obliczaniu całkowitego powiększenia mikroskopu przez pomnożenie powiększenia okularu i obiektu);
3. łączenie wiedzy w logiczną całość, dzielenie jej na porcje łatwo przyswajalne dla ucznia; unikanie oceniania metody, którą uczeń dochodzi do wyniku, nawet jeśli jest „okrężna” (np. przy ustalaniu liczby elementów w kwiatostanie lub przeliczaniu skali na prostych rysunkach biologicznych).

---

**Uczniowie z ADHD (Zespół Nadpobudliwości Psychoruchowej z Deficytem Uwagi) - dostosowania na podstawie opinii lub orzeczenia z poradni psychologiczno-pedagogicznej.**

Ogólne dostosowania:

1. posadzenie ucznia w pierwszej ławce, blisko nauczyciela, z dala od okien i gazetki ściennej;
2. formułowanie poleceń w sposób prosty, dosłowny i jednoznaczny (np. „Wymień 3 części korzenia” zamiast „Opisz krótko, jak zbudowany jest korzeń i z jakich elementów się składa”);
3. wymaganie znajomości skrótów lub uproszczonych pojęć tam, gdzie to możliwe (np. ułatwienia w opisie próbki kontrolnej i badawczej w doświadczeniu);
4. dzielenie dłuższego materiału i złożonych poleceń na mniejsze etapy (np. najpierw narysowanie ramki preparatu z cebuli, potem odszukanie jądra komórkowego, a na końcu jego podpisanie);
5. upewnianie się, że uczeń zrozumiał polecenie (np. poproszenie o powtórzenie: „Powiedz, jaka jest różnica między doświadczeniem a obserwacją?”);
6. kontrolowanie stopnia skupienia uwagi i delikatne przekierowywanie uwagi ucznia na zadanie za pomocą sygnałów dyskretnych (np. dotknięcie stolika podczas oglądania preparatów mikroskopowych);
7. umożliwienie kontrolowanego ruchu podczas lekcji (np. poproszenie o podanie mikroskopów, rozdanie okazów mchów i paproci do ławek, zmazanie tablicy);
8. stosowanie czytelnych, graficznych form notatek (np. schematyczne porównanie roślin nagonasiennych i okrytonasiennych w tabeli zamiast długiego tekstu);
9. pomaganie uczniowi w organizacji stanowiska pracy (pilnowanie, by podczas pracy z mikroskopem na ławce znajdowały się tylko niezbędne przybory i kartka do rysowania);
10. docenianie wysiłku i wkładu pracy na bieżąco, dbanie o pozytywne wzmocnienia.

## PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA

**Na lekcjach biologii uczeń może otrzymać ocenę za:**

| Forma               | punktacja         | Zakres materiału                                                       |
|---------------------|-------------------|------------------------------------------------------------------------|
| Odpowiedź ustna     | 0-5 pkt.          | Materiał 3 ostatnie lekcje                                             |
| Prowadzenie zeszytu | 0-5 pkt.          | Materiał 3 ostatnie lekcje                                             |
| Praca na lekcji.    | 0-5 pkt.          | Bieżący materiał lekcyjny, zaangażowanie, aktywność.                   |
| Karta Pracy         | 0-5 lub 0-10 pkt. | Określony w instrukcji do zadania                                      |
| Projekt             | 0-10 pkt.         | Określony w instrukcji do zadania                                      |
| Praca klasowa       | 0-20 pkt.         | Określony przynajmniej tydzień przed zapowiedzianą datą pracy klasowej |
| Prace dodatkowe     | 0-5% w semestrze  | Określony w instrukcji do zadania                                      |

**Na końcu semestru i roku szkolnego suma punktów jest przeliczana na ocenę wg skali**

|                |                  |
|----------------|------------------|
| 100% i powyżej | - celujący       |
| 90 - 99 %      | - bardzo dobry   |
| 75 - 89%       | - dobry          |
| 50 - 74%       | - dostateczny    |
| 35 - 49%       | - dopuszczający  |
| poniżej 34%    | - niedostateczny |

### **Informacje dodatkowe:**

- Uczeń ma prawo poprawić każdą pracę klasową na maksymalną liczbę punktów (100%) i musi to uczynić nie później niż po upływie dwóch tygodni od otrzymania wyników.
- Jeżeli z przyczyn losowych uczeń nie pisał kartkówki, nie wykonał karty pracy lub projektu, musi to uczynić w terminie i w formie ustalonej z nauczycielem.
- W ciągu półroczna uczeń ma prawo do jednego nieprzygotowania w semestrze (tzw. „n”). Nieprzygotowaniem jest nieznanomość materiału z trzech ostatnich lekcji. Po wykorzystaniu przysługujących uczniowi „n” za kolejne nieprzygotowanie uczeń

otrzymuje ocenę 0/5 punktów za formę sprawdzenia wiedzy wyznaczoną przez nauczyciela.

- Jeśli uczeń, z powodu nieobecności, nie wykona w terminie zadania, projektu, pracy wykonywanej podczas zajęć lekcyjnych, musi je nadrobić, uzupełnić w sposób i w terminie uzgodnionym z nauczycielem.
- Za nieprzygotowanie ucznia do zajęć polegające na braku materiałów potrzebnych w czasie lekcji (podręcznik, zeszyt przedmiotowy, materiały, które uczniowie mieli przynieść na daną lekcję, przybory szkolne itp.), uczeń otrzymuje „-” (informacja dla rodzica i ucznia o braku przygotowania do zajęć); za trzykrotne nieprzygotowanie tego typu uczeń otrzymuje uwagę.
- Uczeń ma obowiązek uzupełnienia wszelkich zaległości związanych z nieobecnością, wg poniższego schematu:

1- dni nieobecności – 1 dzień na nadrobienie,

3-4 dni nieobecności – 2 dni na nadrobienie,

5 i więcej dni nieobecności – 5 dni na nadrobienie.